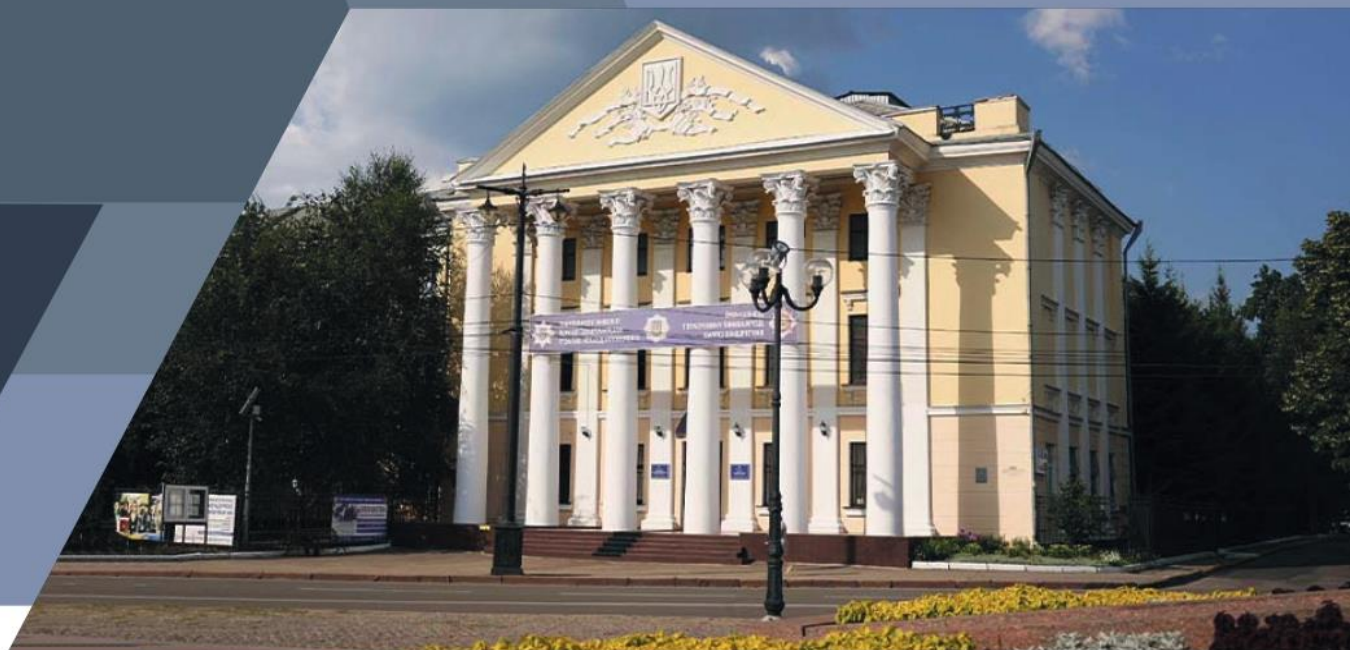


ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

«РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

5 БЕРЕЗНЯ 2026



"Close initiatives" KA



Реалізація гендерної політики в умовах Євроінтеграції: досягнення, виклики, перспективи розвитку: матеріали Круглого столу (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 05 березня 2026 року). Кропивницький, 2026. 278 с.

*Затверджено до друку
Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 11 від 29 квітня 2026 року)*

Публікується за матеріалами Круглого столу «Реалізація гендерної політики в умовах Євроінтеграції: досягнення, виклики, перспективи розвитку», 05 березня 2026 року.

Збірник містить тези доповідей учасників Круглого столу «Реалізація гендерної політики в умовах Євроінтеграції: досягнення, виклики, перспективи розвитку», який відбувся 05 березня 2026 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ. Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, здобувачів вищої освіти юридичного і правоохоронного напрямів, а також на тих, хто цікавиться такими питаннями, як: реалізація гендерної політики в Україні; імплементація європейських стандартів гендерної рівності; визначення сучасних викликів і перспектив розвитку гендерно орієнтованої державної політики тощо.

Матеріали збірнику опубліковані в авторській редакції.

КУРАКІН Олександр <i>ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: СИНЕРГІЯ ПРАВ, ОBOB'ЯЗКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ</i>	129
КУЦИК Станіслав, МОРОЗОВ Євгеній <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАЦІЙ ТА ОРГАНІВ ВЛАДИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА</i>	131
КУШНІР Дар'я <i>ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВИЙ ПІДХІД В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ</i>	133
ЛОМАКА Ольга, ШУЛЬГА Андрій <i>ВПЛИВ ТРАВМАТИЧНОГО ДОСВІДУ ВІЙНИ НА ДИНАМІКУ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В СІМ'ЯХ</i>	136
ЛЯСКА Оксана, ЛИТВЯК Максим <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	139
МАЛІНІНА Аліна <i>СТАМБУЛЬСЬКА КОНВЕНЦІЯ – ДІЄВИЙ ЩИТ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ В РАМКАХ РЕФОРМИ</i>	142
МАНТУЛЯК Юліана, КОЛЄСНІКОВ Сергій <i>РОЛЬ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНОМУ НАСИЛЬСТВУ ПІД ЧАС ВІЙНИ</i>	144
МАРДАРОВА Ірина, ЛИСТОПАД Наталя, ГУДАНИЧ Наталія <i>ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЯК ОРІЄНТИР МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ</i>	146
МАРТИНЮК Олександра, КАДАЛА Віталій <i>МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ</i>	149
МАРТИНЮК Олександра, КОЛЄСНІК Тетяна <i>ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАХИСНИХ МЕХАНІЗМІВ В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	151
МАСЛОВСЬКА Галина, СУДНІЩИН Юрій <i>РОЛЬ ЖІНОК У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЖЕЖНО- РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ</i>	153
МЕТАШОП Ірина, ГУЗЕНКО Олена <i>ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	156
МИРОНЕНКО Валерія, КАДАЛА Віталій <i>ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	158

4. Trentin M., Rubini E., Bahattab A., Loddo M., Dellacorte F., Ragazzoni L. et al. Vulnerability of migrant women during disasters: A scoping review of the literature. *International Journal for Equity in Health*. 2023. 22 (135).

5. Pertek S. Phillimore J. «Nobody helped me»: Forced migration and sexual and gender-based violence: Findings from the SEREDA project. 2022.

6. United Nations Development Programme. Rising rates of rape and sexual violence in conflict should be an alarm bell. New York : UNDP. 2022.

МАСЛОВСЬКА Галина

курсантка Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

СУДНІЦИН Юрій

викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

РОЛЬ ЖІНОК У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ

Глобальні трансформаційні процеси сучасності зумовлюють переосмислення соціальної ролі жінки та розширення сфер її професійної самореалізації. Сучасні жінки володіють значним професійним і особистісним потенціалом, що забезпечує їхню ефективність навіть у діяльності з підвищеним рівнем складності та ризику. Показовим у цьому контексті є досвід Сполучених Штат Америки, де понад 90 000 жінок проходять службу саме у виїзних пожежно-рятувальних підрозділах, безпосередньо беручи участь у гасінні пожеж, проведенні складних аварійно-рятувальних операцій та збереженні життя і здоров'я населення [1].

Історичний аналіз розвитку пожежної справи засвідчує, що участь жінок у цій сфері має глибоке коріння. Так, у 1818 році Моллі Вільямс стала першою документально зафіксованою жінкою-пожежницею у США. Під час Другої світової війни тисячі жінок долучилися до добровільних пожежних формувань, замінивши чоловіків, мобілізованих до збройних сил [2]. Зазначена тенденція зберігається і в сучасних умовах та знаходить відображення в Україні. Прикладом є професійний шлях Анастасії Ключко – першої української рятувальниці, яка після внесення відповідних змін до законодавства перейшла з посади диспетчера до складу оперативного розрахунку та продемонструвала високий рівень фахової підготовки й ефективності у практичній діяльності [3].

Рівність у пожежно-рятувальній справі базується не на спрощенні нормативів, а на єдності професійних стандартів [8]. Жінка-рятувальниця – це фахівець, який проходить ідентичну підготовку, працює з важким обладнанням і діє в екстремальних умовах на рівні з чоловіками. Водночас присутність жінок

посилює ефективність підрозділу через додаткові комунікаційні можливості, особливо при роботі з дітьми чи людьми похилого віку, специфічний підхід жінок до заспокоєння та зняття стресу стає критично важливим.

Більше того, в умовах повномасштабної війни РФ проти України, ми бачимо перехід від індивідуальних успіхів до колективних ініціатив. Вагомим кроком у посиленні громадської безпеки стало створення на Рівненщині першої в Україні жіночої добровільної пожежної команди. У відповідь на загрози воєнного часу 21 жінка з різних професій об'єдналася для оперативного реагування на надзвичайні ситуації. Основним завданням підрозділу є локалізація пожеж до прибуття ДСНС, а також надання домедичної та психологічної допомоги. Для учасниць, багато з яких пережили особисті втрати на війні, така служба стала способом подолати власні страхи та взяти відповідальність за захист громади [4].

Однак розширення участі жінок у пожежно-рятувальній діяльності актуалізує низку системних проблем, зокрема питання збереження їхнього здоров'я. Професія рятувальника має канцерогенний характер, що підвищує ризик онкологічних захворювань і негативно впливає на репродуктивне здоров'я жінок через дію токсичних речовин, високих температур та постійний стрес. Окремої уваги потребують також проблеми психологічного тиску й дискримінації, які знижують ефективність службової діяльності. Тому особливо важливим є впровадження комплексних заходів щодо створення безпечних, рівних і професійно сприятливих умов служби для жінок у пожежно-рятувальних підрозділах [5].

Паралельно з медико-соціальними аспектами, ключовим фактором ефективності залишається подолання невідповідності матеріально-технічної бази. Більшість обладнання, що застосовується на викликах пожежно-рятувальних підрозділів історично розраховані на фізичні можливості чоловіків, що робить їх важкими та незручними для частини жінок-рятувальниць. Світова практика показує, що інтеграція жінок у службу стимулюватиме модернізацію спорядження. Розробка легших і ергономічних інструментів підвищує доступність професії, зменшуватиме фізичне навантаження та ризик травматизму, а також покращуватиме ефективність роботи всього особового складу, незалежно від гендерних особливостей [6].

Важливою складовою є навчання майбутніх фахівчинь. Хоча чинна нормативна база вже передбачає залучення жінок до служби, більшість кваліфікаційних програм та фізичних вимог історично розраховані на чоловіків. Орієнтуючись на міжнародну практику, варто розробити адаптовані курси. Наприклад, у США впроваджено спеціальну 5 – 6-тижневу програму тренувань, що допомагає кандидаткам успішно долати вступні випробування та ефективно адаптуватися до виконання реальних бойових завдань [7].

З огляду на сучасні соціальні та безпекові виклики, участь жінок-рятувальниць набуває особливої актуальності та відіграватиме дедалі вагомішу роль у системі оперативного реагування на надзвичайні події та ситуації. Їхній професійний потенціал є важливим ресурсом підвищення ефективності функціонування підрозділів цивільного захисту.

Водночас повноцінне залучення жінок до оперативної діяльності потребує комплексного вдосконалення нормативно-правової бази, адаптації технічного оснащення, спеціального обладнання та індивідуального спорядження з урахуванням антропометричних та фізіологічних особливостей. Не менш важливим є формування професійного середовища, вільного від гендерних стереотипів, а також утвердження принципів рівних можливостей і недискримінації у сфері рятувальної служби.

Список використаних джерел:

1. *The History of Women in Firefighting. Fire-Dex Blog.* URL: <https://blog.firedex.com/blog/the-history-of-women-in-firefighting>. (дата звернення: 11.02.2026).

2. *History of Women in Firefighting. RedZone.* URL: <https://www.redzone.co/2016/03/09/history-of-women-in-firefighting/> (дата звернення: 05.02.2026).

3. Пожежниця Анастасія Ключко працює нарівні з чоловіками. *Урядовий кур'єр.* URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/pozhezhnitsya-anastasiya-klochko-prasuyuє-narivni-z/> (дата звернення: 05.02.2026).

4. У громаді на Рівненщині започаткували першу в Україні добровільну жіночу пожежну команду. *ITV media group.* URL: <https://itvmg.com/news/u-hromadi-na-rivnenshchini-zapochatkuvali-pershу-v-ukraini-dobrovilnu-zhinochu-pozhezhnu-komandu-video-108543> (дата звернення: 05.02.2026).

5. *Serving the Whole Community: Including Women in Your R&R Efforts. National Volunteer Fire Council (NVFC).* URL: <https://www.nvfc.org/serving-the-whole-community-including-women-in-your-rr-efforts/> (дата звернення: 05.02.2026).

6. *Female Firefighter PPE Research. NFPA.* URL: <https://www.nfpa.org/education-and-research/research/fire-protection-research-foundation/projects-and-reports/female-firefighter-ppe-research> (дата звернення: 05.02.2026).

7. *Candidate Physical Ability Test (CPAT) : 2nd ed. International Association of Fire Fighters.* Washington : IAFF, 2007. URL: <https://www.iaff.org/wp-content/uploads/2019/04/CPAT-2nd-Edition.pdf> (дата звернення: 12.02.2026).

8. Коваль І., Лакіш В. Гендерні відмінності у підготовці рятувальників. Інформаційна безпека та інформаційні технології: збірник наукових праць V Міжнародної науково-практичної конференції, ІБІТ 2024, м. Львів, 27 листопада 2024 року. Львів, Растр-7, 2024. С.196 – 198.